

Narodowy Bank Polski (NBP) 30 stycznia 2012 r. opublikował raport na temat wysokości opłaty interchange, tj. należności pobieranej na rzecz banku za akceptację transakcji bezgotówkowej oraz przedstawił harmonogram dalszych działań, zmierzających do jej obniżenia. Forum Obywatelskiego Rozwoju popiera działania obniżające koszt transakcji bezgotówkowych w Polsce.

• Opis przypadku

Opłata interchange jest to prowizja pobierana od podmiotu akceptującego transakcje i wypłacana na rzecz wydawcy karty płatniczej przy każdej transakcji dokonanej przy użyciu tej karty. Stawki opłat interchange w Polsce są jednymi z najwyższych w Unii Europejskiej (UE), co powoduje zahamowanie rozwoju obrotu bezgotówkowego.

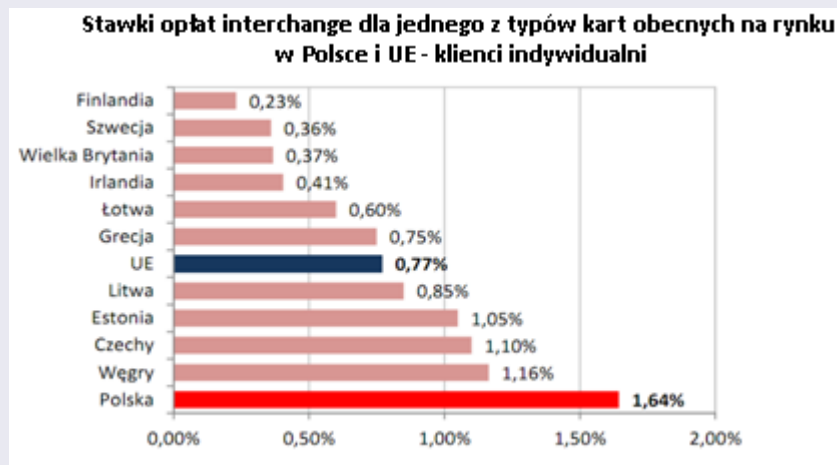
- Od 3 X 2011 r. nad obniżką opłat pracuje Zespół Roboczy ds. Opłaty Interchange (ZRIF), w skład którego wchodzi przedstawiciele akceptantów, operatorów płatniczych, konsumentów i instytucji rządowych. NBP planuje do 2016 r., poprzez stopniowe obniżanie stawek opłaty interchange w Polsce, osiągnięcie średniego poziomu krajowych opłat w UE.
- Regulacja opłat interchange pozwoli na ograniczenie praktyk monopolowych organizacji płatniczych. Jednocześnie proponowane zmiany prawdopodobnie spowodują duży wzrost liczby i wartości transakcji, także łączny przychód z opłat interchange pozostanie znaczący, mimo obniżenia ich jednostkowej stawki.

• Ocena eksperta FOR

Rozwój transakcji bezgotówkowych ma istotne znaczenie dla sektora publicznego i całej gospodarki. Koszty emisji i obsługi pieniądza gotówkowego są bardzo duże – łącznie koszty jego produkcji, transportu, przeliczania oraz przechowywania można szacować nawet na 1 proc. PKB. Odejście od rozliczeń gotówkowych na rzecz obrotu bezgotówkowego sprzyja także ograniczeniu szarej strefy, której wielkość w Polsce wynosi między 1/3 a 1/4 PKB. Dlatego zmniejszenie nieoficjalnej gospodarki, nawet w niewielkim stopniu, znacząco wpłynie na wzrost wpływów do budżetu państwa. Obrót bezgotówkowy ogranicza również proceder „prania brudnych pieniędzy”. Licząc się z przystąpieniem Polski do strefy euro, musimy także mieć na uwadze wiążące się z tym koszty, szczególnie te związane z produkcją nowych monet i banknotów.

Jednym z głównych czynników ograniczających rozwój transakcji bezgotówkowych jest koszt akceptacji kart płatniczych. Według najnowszego raportu Departamentu Systemu Płatniczego NBP, wysokość opłat interchange znacząco wpływa na ilość urządzeń akceptujących elektroniczne instrumenty płatnicze oraz związaną z nią liczbę przeprowadzanych bezgotówkowych transakcji kartami płatniczymi. Jak wynika

z raportu NBP, wysokość opłat interchange w Polsce jest dwukrotnie wyższa niż wynosi średnia UE oraz nawet ośmiokrotnie wyższa niż w przypadku Węgier czy Finlandii. Po raz pierwszy kwestia opłat została poruszona przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów 20 kwietnia 2001 r. i sprawa wciąż pozostaje nierozstrzygnięta. Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji zarzuciła organizacjom płatniczym praktyki monopolowe i zmonopolizowaną cenę poprzez ustalanie wspólnej stawki opłat interchange.

Źródło: NBP²

W swoim raporcie NBP przedstawia symulację przychodów banków przy zredukowanym poziomie opłat interchange. NBP prognozuje, że pozostawienie stawek opłaty interchange na obecnym poziomie 1,5 proc., pozwoli wydawcom kart płatniczych na osiągnięcie łącznego przychodu (w latach 2007-2016) o wartości 14,9 mld zł, natomiast przy planowanym stopniowym obniżaniu opłat interchange do obecnego średniego poziomu w UE, tj. 0,7 proc., przychód ten wyniósłby 11,3 mld zł. W symulacji nie uwzględniono jednak prawdopodobnego skokowego wzrostu w obrocie bezgotówkowym, spowodowanego obniżeniem opłat interchange. NBP prognozuje wzrost sieci akceptacji oraz wartości bezgotówkowych transakcji kartowych.

Forum Obywatelskiego Rozwoju popiera działania obniżające koszt transakcji bezgotówkowych w Polsce. Ograniczy to praktyki monopolowe oraz zwiększy liczbę i wartość transakcji bezgotówkowych.

Bibliografia

Analiza funkcjonowania opłaty interchange w transakcjach bezgotówkowych na rynku polskim, NBP, Warszawa, styczeń 2012, http://www.nbp.pl/systemplatniczy/obrot_bezgotowkowy/interchange.pdf

Tochmański Adam, *Problematyka opłaty interchange na rynku bezgotówkowych płatności kartowych w Polsce*, NBP, Warszawa, 1 lutego 2012
http://www.nbp.pl/aktualnosci/wiadomosci_2012/zespol_interchange.pdf

Wyborcza.biz, NBP: *Prowizja od transakcji kartą w Polsce ponaddwukrotnie wyższa niż w UE*, http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,11058815,NBP_Prowizja_od_transakcji_karta_w_Polsce_ponaddwu_krotnie.html

Kontakt do autora

Dominika Pawłowska

e-mail: dominika.pawlowska@for.org.pl

tel. +48 660 358 768

Forum Obywatelskiego Rozwoju

Al. J. Ch. Szucha 2/4 lok. 20, 00-582 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11, fax +48 22 213 37 85

e-mail: info@for.org.pl

www.for.org.pl